

İÇERİK ANALİZİ İLE 2001-2017 DÖNEMİ LİSANSÜSTÜ TEZLERİNDE İÇ GİRİŞİMCİLİĞİN İNCELENMESİ

INVESTIGATION OF INTERNAL ENTREPRENEURSHIP IN GRADUATE THESIS OF 2001-2017 PERIOD WITH CONTENT ANALYSIS

Dr. Öğr. Üyesi Fatma YILMAZ

Erzincan Binalı Yıldırım Üniversitesi, Üzümlü MYO, Erzincan / TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0001-8065-7245

ÖZET

İşletmelerin rakiplerinin sayısındaki hızlı artış, rekabet, teknolojinin değişmesi ve gelişmesi, piyasalardaki değişim, yenilik ve iyileştirme ihtiyaçları gibi nedenler iç girişimciliğin önemini her geçen gün arttırmaktadır.

Mevcut çalışmanın amacı, iç girişimcilik konusunda 2001 ve 2017 yılları arasında yapılmış 27 lisansüstü tezinin (yüksek lisans ve doktora) incelenerek analiz edilmesi, özetlenmesi ve elde edilen bulgular yönüyle konuya dikkat çekilmesidir. Çalışma kapsamında iç girişimcilik konusu kavramsal açıdan irdelenerek niteliksel araştırma yöntemi olan içerik analizi ile analiz edilmiştir. Böylece incelenmeye başladığı ilk yıldan günümüze kadar (son on yedi yılda) gerçekleştirilen tez çalışmalarının ortak noktaları belirlenmiştir.

Veriler tez çalışmalarının yapıldığı yıllar, ana bilim dalları, enstitü ve danışmanlar, araştırmanın yapıldığı bölgeler ve üniversiteler, tez türü, tezin dili şeklindeki bilgiler MS. Excel programı kullanılarak tablolar halinde sunulmaktadır.

Konu üzerine oldukça az sayıda tez çalışmasının yapılmış olduğu tespit edilerek incelenen çalışmaların tamamının neredeyse işletme bölümünde gerçekleştiği ve diğer alanlarda sınırlı sayıda kaldığı; çoğunlukla yüksek lisans düzeyinde yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. İç girişimcilik konusunun daha iyi anlaşılabilmesi için gereken araştırmaların artırılması, farklı konular ile ilişkilendirilmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, iç girişimcilik, içerik analizi.

ABSTRACT

The reasons such as rapid increase in the number of competitors, competition, change and development of technology, change in markets, innovation and improvement needs increase the importance of internal entrepreneurship day by day.

The aim of the present study is to examine and summarize the 27 graduate theses (master's and doctorate) which were conducted between 2001 and 2017 on the subject of internal entrepreneurship and to draw attention to the issue in terms of the findings. Within the scope of the study, the concept of internal entrepreneurship is analyzed from a conceptual point of view and analyzed by content analysis which is a qualitative research method. Thus, the common points of the thesis studies which were carried out from the first year to the present (last seventeen years) have been determined.

The data of the thesis studies, the main branches of science, institutes and consultants, the research areas and universities, the type of thesis, the language of the thesis information MS. Available in tables using Excel.

It has been determined that few studies have been carried out on the subject and that all of the researches have been carried out almost in the business segment and that there are limited number of other fields; mostly at graduate level. In order to better understand internal entrepreneurship, researches should be increased and associated with different subjects.

Key Words: Entrepreneurship, internal entrepreneurship, content analysis.

1. GİRİŞ

Girişimcilik ekonomik gelişmeler için dinamik bir etken olmasından dolayı günümüzde büyük bir öneme sahiptir (Bozkurt ve Erdurur, 2013: 59; Yılmaz ve Pir, 2017: 11).

İç girişimcilik, örgüt içinde ekonomik değer yaratmanın, yeni imkânları kullanmanın ve yeni girişim geliştirmenin önemli bir yoludur (Parker, 2011: 19).

İç girişimcilik, işletmenin hayatta kalması, üretkenliği ve büyümesi için önemlidir. İç girişimcilik, bir işletmenin işlemleri yoluyla yenilikçiliği canlandırmak ve hesaplı risk almayı cesaretlendirme eylemleridir. Bu eylemler işletmenin var olan pazarlardaki konumunu takviye eder ve yeni ve karlı büyüme alanlarına girmesine izin verir. İç girişimcilik, işletmenin kaynaklarını etkili olarak tesis etmesi, hazırlaması ve kullanmasına izin verir. Bu kaynakların etkili yönetimi özellikle dinamik çevrelerde rekabetçi avantaj yaratma ve bunu sürdürmeye yol açar. İç girişimciliği canlandırma işletmelerin ortaya çıkan fırsatları kullanmaları için yeni bilgiyi elde etmelerini ve kullanmalarını gerektirir (Zahra vd., 2008: 248). İç girişimcilik olgusunun temelinde, girişimcilik düşüncesinin organizasyonun içine doğru çevrilmesi yatmaktadır. İç girişimcilik, var olan bir örgütü risk alma, inovasyon ve aktif rekabet davranışlarıyla harekete geçirmeyi ve yeniden canlandırmayı ve organizasyon içerisinde yeni bir girişimcilik yaratmaya yol açan girişimsel faaliyetleri, organizasyonun ana fikrini yenilemeyi ve organizasyonu dönüştürmeyi amaçlamaktadır (Naktiyok ve Kök, 2006: 78-79).

Bu çalışmada temel amaç; incelenen tez çalışmalarını içerik analizi yöntemini kullanarak özetlemek, ortak noktalarını tespit etmek ve gelecekte yapılacak olan çalışmalara ışık tutmaktır. İçerik analizi verileri incelemeye dayalı bir araştırma yöntemidir. Başka bir ifadeyle içerik analizi yöntemi; elimizdeki verileri özetlemek, standardize etmek, karşılaştırmak veya çalışmayı başka bir şekle dönüştürerek aktarmamızı sağlamaktadır (Öğülmüş, 1991: 215).

2. LİTERATÜR TARAMASI

Girişimcilik, mevcut bir organizasyonun dışında yeni bir girişim geliştirme hareketidir (Parker, 2011: 19). Girişimcilik, “ekonomik fırsatların yeni değerlere dönüştürüldüğü bir süreç” olarak tanımlanabilir. İç girişimciliği ise, bir örgütte her alanda yenilik yapabilmek amacıyla rutin düşünce ve iş yapma yöntemlerini değiştirerek, risk almaya ve yenilikçi olmaya yönelik davranışlar şeklinde tanımlamak mümkündür (Gürbüz, vd., 2010:128).

Pinchot (1985) iç girişimciliği, işletmenin içindeki girişimcilik olarak tanımlamıştır. İç girişimci olarak bireylerin yeni fikirleri geliştirerek, karlı bir gerçeğe dönüştürdüklerini savunmuşlardır (Kuratko vd., 1990: 50).

İç girişimcilik; “bir örgütte çalışan bireyin, bir yeniliğin sorumluluğunu alma süreci” olarak tanımlanmaktadır (Carrier, 1994: 55). İç girişimciliğin daha çok bireysel yönlerine vurgu yapılması gerektiği de savunulmaktadır (Johnson, 2001: 137).

İç girişimcilik günümüz küreselleşen, rekabetçi ve teknolojik iş yaşamında hayatta kalmak için elde edilecek başarı faktörlerinin anahtarıdır (Platzek, vd., 2011: 97). İç Girişimcilik, firmanın girişimcilik davranışlarını firma içine çekmesidir. Çalışanların şirketlerinde girişimcilik davranışları göstermeleridir. Şirketler iç girişimcilik davranışlarını kullanarak, yeni ve yaratıcı fikirler üretme, kaynakları en iyi şekilde kullanma gibi avantajlardan yararlanmak isterler. İç girişimciler sorumluluk ve risk alırlar; en önemli özellikleri orta derecede risk almaları ve inisiyatiflerini kullanarak şirketin menfaatleri doğrultusunda değer yaratmalarıdır (Serikan ve Arat, 2013: 64). İç girişimciler girişimci kaynaklar olarak bilinirler. Çünkü yaratıcı davranma eğilimine sahip, ileri görüşlü, inisiyatif kullanan ve yeni fırsatlara karşı uyanık olan kişilerdir. Eylem yapma serbestliğine sahip olarak, sahiplikleri olmadan fikirlerini uygulayabilirler (Chang, 2001:154).

Ayrıca iç girişimcilik, “örgüt içinde yenilikçi düşünceleri somut gerçeklere dönüştürme sürecinde özgür hareket etme niyetlerinin ve sıradanlığın haricinde yeni alışkanlıklarla ilgili davranışların hedeflendiği ve sergilendiği girişimcilik eğilimleri” şeklinde belirtilmektedir (Ağca ve Kurt, 2007: 89).

İç girişimcilik işletme düzeyinde bir olgu olup, işletmelerde radikal ve artan yenilikçilik yaparlar bu da stratejik olarak işletmenin rekabetçiliğinde, taktik olarak da işlemlerinde ve süreçlerinde önemlidir. Davranışsal bir olgu olarak işletmeler yenilikçilik kavramsallaştırılmasında farklılaşırlar. Bütün işletmeler kavram skalasında çok muhafazakardan çok girişimciye doğru sıralanırlar. Girişimci işletmeler risk alan, yenilikçi ve proaktiftir. Buna karşıt olarak, muhafazakar işletmeler riskten kaçınan, daha az yenilikçi olup “bekle ve gör” duruşu sergilerler. İşletmenin bu skaladaki konumu onun girişimcilik yoğunluğuyla ilgilidir (Kemelgor, 2002: 68).

İç girişimcilik var olan işletmelerdeki girişimciliktir. Büyüklüğüne bakılmaksızın var olan işletmelerdeki süreçtir. Sadece yeni iş girişimlerine liderlik etmek değil aynı zamanda yeni ürünler, hizmetler, teknolojiler, idari teknikler, stratejiler ve rekabetçi duruşlar geliştirmek gibi yenilikçi

eylemler ve yönelimlerdir (Antoncic ve Hisrich, 2001: 498; Antoncic ve Hisrich, 2003: 9). İç girişimcilik yalnızca bir organizasyonun hayata geçirilmesiyle sınırlı kalmamakta üretimden satışa ve satış sonrası hizmetlere dek geniş bir yelpazede ihtiyaç duyulan bir dizi nitelik dahilinde rekabete ve çevre uyumuna yönelik stratejileri barındırmaktadır (Ferreira, 2001:63).

İç girişimciliğin belirleyicileri iki temel grupta sınıflandırılmaktadır. Birinci grupta örgüt içi çevreye ilişkin içsel ve dışsal özelliklerin yer aldığı örgütsel belirleyiciler, ikinci grupta ise, örgütün dış çevresine ilişkin faktörlerin bulunduğu çevresel belirleyiciler yer almaktadır. Bu gruplardaki faktörlere ilişkin çalışmalarda işletme performansı iç girişimciliğe bağlı bir değişken olarak ele alınmaktadır (Ağca ve Kurt, 2007: 100; Antoncic ve Hisrich, 2004: 524). İç girişimcilik, mevcut girişimcilik kaynaklarının veya çalışanların yaratıcılıklarının kullanılarak örgüt içinde yeni faaliyetlerin oluşturulması sürecidir (Chang, 2001: 154).

İçerdiği eylem ve davranışlarla örgüt içi girişimciliğin alt boyutları: yenilikçilik, risk alma, proaktiflik ve özerklik olarak sıralanmaktadır (Covin ve Slevin, 1989: 77; Lumpkin ve Dess, 1996: 136; Antoncic ve Hisrich, 2005: 18).

Yenilik boyutunda; yenilik, iç girişimciliğin çekirdek yeteneğidir (Schmelter, vd., 2010: 718). Mevcut ürün ve teknolojilerde değişiklik yapılması ve çeşitli hizmet, ürün ve teknolojilerin geliştirilmesi vurgulanmaktadır. Kendini yenileme ise, kurumsal değişim, reorganizasyon ve çeşitli stratejilerin yeniden yaratılması faaliyetlerini kapsamaktadır (Akdoğan ve Cingöz 2015: 7-8; Yılmaz ve Pir, 2017: 12). Yenilikçilik, yeni süreçler yanında yeni ürün ve hizmetleri geliştirmeyi amaçlayan deneylerle ve yaratıcı süreçlerle yenilik sunmaktır. İşletmenin yeni çözümler ve yeni fırsatlar bulma çabalarıdır. Yeni ürünler, hizmetler veya gelişmiş teknolojik süreçlerle sonuçlanan yaratıcılık ve deneylerdir. Yenilikçilik girişimci stratejinin önemli bileşenlerinden biridir. Yenilikçilik, işletmelerin mevcut teknolojilerinden ayrılmalarını ve mevcut durumun ötesinde girişimi gerektirir (Dess ve Lumpkin, 2005:150). İç girişimcilik, örgütlerin yenilik yapmaları konusunda önemli bir belirleyici ve aynı zamanda örgüt stratejisinin en önemli bileşenidir (Hitt vd., 2011:484)

Risk alma girişimci ve girişimciliğin temel bileşeni olarak görülmüştür. Risk alma, fırsatların çabucak kovalanması ve kaynakların hızlı bağlanması ve cesur eylemleri içerir. Yeni fırsatların kovalanmasında cesur eylemleri çabuk almada ve kaynaklara bağlılıkta kayıp olasılığıdır (Antoncic ve Hisrich, 2003: 17). Girişimcinin risk alabilmesi ve cesur davranışı başarısını büyük ölçüde etkilemektedir. Bu nedenle inisiyatif kullanan veya önüne gelen fırsatları değerlendiren her bir girişimci riske giriyor anlamına gelir (Şimşek, vd., 2001: 41).

Özerklik bir iş fikrini ortaya çıkarmak, geliştirmek ve sonuna kadar götürmek konusunda birey ya da ekip tarafından yürütülen bağımsız davranışlar olarak tanımlanabilmektedir (Fiş ve Wasti, 2009: 132). İşletmelerin yenilikçilik ve inovasyonu ne ölçüde destekledikleri bireylere sağladıkları özerklikle doğrudan ilişkilidir. Desteklenen iç girişimci faaliyetlerin ortaya çıkması için, işgörenlerin aldığı riski mümkün olduğunca azaltan ve makul seviyede özerkliğe imkân tanıyan örgüt kültürüne ihtiyaç vardır. Bu sayede yaratıcı ve kısıtlanmamış birey veya takımların oluşumu için uygun koşullar oluşturulmuş olur. Bu yönüyle özerklik iç girişimcilik için her zaman anahtar konuma sahip bir özelliktir (Lumpkin ve Dess, 1996: 140).

Proaktiflik, örgütlerin faaliyet gösterdikleri alanlarında lider olma girişimleri bakımından rakiplerine göre yeni mal/hizmetleri, teknolojileri ve yönetim tekniklerini daha önce öngörmesi ve pazara sunması ile ilgili stratejilerin oluşturulmasıdır (Altuntaş ve Dönmez, 2010: 55). Proaktiflik, kişinin çevresini kendisi yararına olacak şekilde biçimlendirmekte öncü olmasını içermektedir (Lumpkin ve Dess, 1996: 147). Proaktif kişiler fırsatları sermayeye dönüştürmede, kazanç elde etmede ve ilerleyebilmede neyin ve niçin gerektiğini ilk olarak algılayan kişiler olarak görülmektedirler (Yılmaz ve Pir, 2007: 13). Ayrıca proaktiflik; fırsatlara odaklanma, olayları tatmin edilmemiş ihtiyaçlar olarak görebilme, pazarı ve pazardaki boşlukları görüp hangi yeni ürünlerin geliştirilebileceğini ayırt edebilme ve tüm bunları sürdürülebilir rekabet avantajı yaratabilmek için kullanma olarak tanımlanabilir (Çetin, 2011: 72).

İç girişimciliğin önünde bazı engeller belirlenmiştir. Bunlar, işlemsel zorluklar, yetersiz planlama, gerçekçi olmayan işletme beklentileri, yetersiz destek, pazarı doğrudan okuyamamak olarak sıralanmıştır (Kuratko ve Montagno, 1990: 51).

İç girişimcilik aynı zamanda yeni davranış ve fikirlerin üretilmesi, geliştirilmesi ve uygulanması olarak da görülebilir. Bir yenilik yeni bir mal veya hizmet, idari bir sistem veya örgüt üyeleriyle ilgili yeni bir plan veya program olabilir. Bu bağlamda iç girişimcilik işletmenin yeniliklerin yaratılmasına olanak sağlayacak şekilde yeteneklerinin geliştirilmesine odaklanmalıdır. İç girişimcilik, karlı bir büyüme için sürdürülebilir rekabet avantajının tesis edilmesinde işletmenin çabalarıyla ilintilidir (Kuratko vd., 2004:9).

3. YÖNTEM

Mevcut araştırmada kullanılan yöntem “içerik analizi yöntemi”dir. İçerik analizi, metinlerdeki değişkenleri tarafsızlık esasıyla sistematik bir şekilde sayısal olarak ölçmeye dayanmaktadır. İçerik analizi ile metinlerden teorik sonuçlar çıkarılabilmektedir.

Bu çalışmada iç girişimcilik konusunda literatür taraması yapılarak 2001 ve 2017 yılları arasında gerçekleştirilmiş 27 adet lisansüstü (yüksek lisans ve doktora) tez çalışmasına ulaşılmıştır. 2001 yılından önce iç girişimcilik konusu ile ilgili herhangi bir lisansüstü tez çalışmasına rastlanmamıştır. Ulaşılmış olan tezler incelenmiş ve ortak noktaları belirlenmiştir. Çalışmaların yapıldığı yıllar, çalışma yapılan üniversitenin bulunduğu bölge, çalışmayı yürüten danışmanın unvanı, çalışmanın yapıldığı ana bilim dalı ve enstitü bazında incelenmiştir. Özetlenen veriler MS. Excel dosyasında tablolar haline getirilerek yorumlanmıştır.

4. UYGULAMA VE BULGULAR

Araştırmamızın bu bölümünde içerik analizi yöntemi ile elde edilen veriler tablo haline getirilerek ve uyum analizi ile test edilerek yorumlanmıştır.

Tablo 1. 2001-2017 Yılları Arasında İç Girişimcilik Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlerin Yıllara ve Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Ana Bilim Dalı	Yıllar																	Toplam
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
İşletme	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-	5	1	2	1	3	3	7	26
Turizm	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Toplam	1	-	-	-	1	-	2	-	-	-	5	1	2	1	4	3	7	27

İç girişimcilik konusu ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde; ilk çalışma 2001 yılında yapılmış olup ülkemizde bu yıldan önce iç girişimcilik konusunda herhangi bir çalışma gerçekleştirilmemiştir. Son 17 yıl içerisinde iç girişimcilik ile ilgili yapılan lisansüstü çalışmalarında homojen bir dağılım görülmektedir. Son 7 yılda düzenli çalışmalar yapılmış ve çalışma sayısında artış mevcuttur. Anabilim dalı açısından incelendiğinde 2015 yılında 1 çalışma turizm anabilim dalında gerçekleşmiş olup kalan 26 çalışmanın tamamı işletme anabilim dalında gerçekleşmiştir.

Tablo 2. 2001-2017 Yılları Arasında İç Girişimcilik Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlerin Yıl/Danışman ve Enstitülere Göre Dağılımı

Yıllar/Danışman Unvan		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Dr.Öğr. Üyesi	Doçent	Prof.
Enstitüler	Sosyal Bilimler	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	5	1	2	1	4	2	7	8	12	6
	Savunma Bilimleri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1
	Toplam	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	5	1	2	1	4	3	7	8	12	7

2001-2017 yılları arasında iç girişimcilik ile ilgili lisansüstü tez çalışmalarından sadece 1 tanesi savunma bilimleri enstitüsünde gerçekleşmiş olup kalan 26 çalışma sosyal bilimler enstitüsünde gerçekleştirilmiştir. Bu tez çalışmalarının 8'i doktor öğretim üyeleri; 12'si doçentler ve 7'si de profesörler tarafından yürütülmüştür.

Tablo 3. 2001-2017 Yılları Arasında İç Girişimcilik Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlerin Enstitü ve Tez Türüne Göre Dağılımı

Tez türü	Enstitüler		
	Sosyal Bilimler	Savunma Bilimleri	Toplam
Yüksek Lisans	20	-	20
Doktora	6	1	7
Toplam	26	1	27

Tablo 3 incelendiğinde ilgili yıllarda 7 adet doktora tez çalışması ve 20 adet yüksek lisans tez çalışması yapıldığı görülmektedir.

Tablo 4. 2001-2017 Yılları Arasında İç Girişimcilik Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlerin Üniversite ve Tez Türüne Göre Dağılımı

Üniversite Bölgeleri	Üniversiteler	Tez Türü		
		Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Marmara Bölgesi	Beykent	1	1	2
	Gebze Yüksek teknoloji	1	-	1
Karadeniz Bölgesi	Karabük	2	-	2
	Gaziosmanpaşa	-	1	1
İç Anadolu Bölgesi	Gazi	1	1	2
	Erciyes	-	1	1
	Aksaray	3	-	3
	Türk Hava Kurumu	1	-	1
	Karamanoğlu Mehmet Bey	1	-	1
	Nevşehir Hacı Bektaş Veli	2	-	2
	KTO Karatay	1	-	1
	Kara Harp Okulu Komutanlığı	-	1	1
Ege Bölgesi	Afyon	1	1	2
	Celal Bayar	1	-	1
	Pamukkale	1	-	1
	Muğla	1	-	1
	İzmir Katip Çelebi	1	-	1
Akdeniz	Süleyman Demirel	-	1	1
Doğu A. Bölgesi	Kafkas	1	-	1
Güney D. Anadolu	Gaziantep	1	-	1
Toplam		20	7	27

Tablo 4'e göre; Marmara Bölgesi'nde 2 adet yüksek lisans tez çalışması ve 1 adet doktora tez çalışması; Karadeniz Bölgesi'nde de 2 adet yüksek lisans tez çalışması ve 1 adet doktora tez çalışması; İç Anadolu Bölgesi'nde 9 adet yüksek lisans 3 adet doktora tez çalışması; Ege Bölgesi'nde 5 adet yüksek lisans tez çalışması ve 1 adet doktora tez çalışması; Akdeniz Bölgesi'nde 1 adet doktora tez çalışması; Doğu Anadolu Bölgesi'nde 1 adet yüksek lisans tez çalışması ve Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde de 1 adet yüksek lisans tez çalışması gerçekleştirilmiştir.

Tablo 5. 2001-2017 Yılları Arasında İç Girişimcilik Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlerin Üniversite Türüne Göre Dağılımı

Üniversite Türü	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Kamu	18	6	24
Vakıf	2	1	3
Toplam	20	7	27

2001-2017 yılları arasında vakıf üniversitelerinde 2 adet yüksek lisans tez çalışması ve 1 adet doktora tez çalışması; kamu üniversitelerinde ise 18 adet lisansüstü tez çalışması ve 6 adet doktora tez çalışması gerçekleştirilmiştir.

Tablo 6. 2001-2017 Yılları Arasında İç Liderlik Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlerin İlişkilendirildiği Konu ve Tez Türüne Göre Dağılımı

Tezin İlişkilendirildiği Konu	Tez Türü		
	Yüksek lisans	Doktora	Toplam
Örgüt Kültürü	1		1
Firma Performansı		2	2
İş Tatmini	1		1
Psikolojik Güçlendirme		1	1
İnovasyon – Yenilik	3	1	4
Kişilik Özellikleri	1		1
Hizmet Odaklılık	1		1
Örgütsel Değişim	1		1
Sosyal Ağlar	1	1	2
Yaratıcılık		1	1
Liderlik	4		4
İş-Aile Çatışması	1		1
Örgütsel Bağlılık		1	1
Öğrenen Organizasyon	1		1
İçsel Pazarlama	1		1
Tek Başına Araştırılmıştır	4		4
Toplam	20	7	27

Tablo 6’da iç girişimcilik ve ilişkilendirildiği konu açısından lisansüstü tezler incelendiğinde; iç girişimcilik konusunun yüksek lisans çalışmalarında 4 kez tek başına araştırma konusu olduğu, 4 kez liderlik, 3 kez de inovasyon/yenilik ile ilişkilendirildiği bunun dışında 1’er defa da; örgüt kültürü, iş tatmini, kişilik özellikleri, hizmet odaklılık, örgütsel değişim, sosyal ağlar, iş-aile çatışması, öğrenen organizasyonlar ve içsel pazarlama ile ilişkilendirilmiştir.

İç girişimcilik konusu doktora çalışmalarında ise 2 kez firma performansı ve 1’er kez psikolojik güçlendirme, inovasyon/yenilik, sosyal ağlar, yaratıcılık ve örgütsel bağlılık ile ilişkilendirilmiştir.

Tablo 7. 2001-2017 Yılları Arasında İç Girişimcilik Konusunda Yapılan Lisansüstü Tezlerin Cinsiyet ve Tez Türüne Göre Dağılımı

Cinsiyet	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
Kadın	10	4	14
Erkek	10	3	13
Toplam	20	7	27

Tablo 7’ye göre ilgili yıllarda iç girişimcilik konusunda lisansüstü tez çalışması hazırlayan öğrencilerin 14’ü kadınsa 13’ü erkektir. Cinsiyet açısından homojen bir dağılım sergilenmektedir.

5. SONUÇ

İncelemeye konu olan çalışmalardan elde edilen bulgulara göre iç girişimcilik konusunun genellikle liderlik ve inovasyon konularıyla ilişkilendirilerek araştırılmış bunun yanında firma performansı, örgüt kültürü, iş tatmini, kişilik özellikleri, hizmet odaklılık, örgütsel değişim, sosyal ağlar, iş-aile çatışması, öğrenen organizasyonlar, içsel pazarlama, psikolojik güçlendirme, örgütsel performans, inovasyon/yenilik, sosyal ağlar, yaratıcılık ve örgütsel bağlılık konularıyla birlikte araştırılmıştır.

Konu üzerine oldukça sınırlı sayıda çalışma yapıldığı ve sınırlı sayıda konuyla ilişkilendirildiği görülmektedir. Buna rağmen son 5 yılda araştırmaların arttığı gözlemlenmiştir. Çalışmaların biri hariç tamamı işletme ana bilim dalında ve sosyal bilimler enstitüsünde olduğu belirlenmiştir. Diğer bulgular ise şu şekildedir;

- Öğretim elemanı bakımından doçentler çoğunluk olarak konuyu araştırmışlardır.

- Araştırmalar İç Anadolu Bölgesi ve Ege Bölgesi'nde yoğunlaşmakla birlikte tüm bölgelerimizde iç girişimcilik konusunda lisansüstü tez çalışmasına yer vermiş olan üniversitelerimiz mevcuttur.
- Mevcut konu kamu üniversitelerinde vakıf üniversitelerininin 8 katı oranında çalışılmıştır.
- İç girişimcilik konusunda çalışan kadın ve erkeklerin sayısı birbirine çok yakındır.

Sonuç olarak tüm işletmelerde karşımıza çıkan iç girişimcilik, başarı için önemli bir unsur olup konuya gereken önemin verilmesi gerekmektedir.

İç girişimcilik, küreselleşme ile tek pazar haline gelen dünyada, örgütlerin ayakta kalabilmeleri ve rekabet üstünlüğünü sağlayabilmeleri açısından büyük önem taşımaktadır (Basım, vd., 2009: 4).

Örgütler iç girişimcilikle büyüme, gelişme, karlılığı artırma, yenilenme ve finans bazlı performans ortaya koyma gibi gereklilikleri yerine getirebilmektedirler (Lumpkin & Dess, 2001:151)

Çok 56 sayıda işletme yeni pazarlara açılma ve karlılıkta kalıcılığı sağlamaya yönelik olarak iç girişimcilik faaliyetlerini desteklemektedir. Böylece faaliyetlerin yenilenmesi ve karlılığın iyileştirilmesi söz konusu olmaktadır (Zahra & Garvis, 2000:473). Bu bağlamda iç girişimciliğin sıklıkla yoğun bir uygulama alanı bulduğu işletmelerde çalışanların yaptıkları işe ilişkin yüksek bir tatmine ve örgütsel bağlılığa sahip oldukları bilinmektedir (Holt, Rutherford, & Clohessy, 2007: 40).

İç girişimciliğin geliştirilmesi için; İşletme yapısı ve kuralları girişimciye göre uydurulmalıdır. Yöneticiler işgörenlerin fikirlerine açık olmalıdırlar. Ödül sistemi girişimcileri motive etmek için düzenlenmelidir. Bu da işgörenlerin yeterliliğine ve girişimciliğe dayalı olmalıdır. İşletme yapısı ve işletme kültürü iç girişimciliği etkilemede daha fazla etkiye sahiptir. Gayri resmi iletişimin olduğu organik yapı, merkezi olmayan planlama sistemi, katılımcı karar verme sistemi, katı olmayan ve gayri resmi kontrol tavsiye edilmektedir. İşgörenlerin ve yöneticilerin iç girişimciliğe olan farkındalık ve tutum değişikliklerini artıran eğitim programları tavsiye edilmektedir (Ahmad vd., 2008:14).

KAYNAKÇA

- Ağca, V. ve Kurt, M.(2007). İç Girişimcilik ve Temel Belirleyiciler: Kavramsal Bir Çerçeve. Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 29, 83-112.
- Ahmad, Y. F., Iraj, M. M., Yousef, H. ve Mahmood, H. (2008). Organizational Factors Affecting Intrapreneurship İn Agricultural Extension Organizational İn Iran, Agrexo Programme Details,
- Altuntaş, G. ve Dönmez, D. (2010). Girişimcilik Yönelimi ve Örgütsel Performans İlişkisi: Çanakkale Bölgesinde Faaliyet Gösteren Otel İşletmelerinde Bir Araştırma, İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi, 39(1), 50-74.
- Antoncic, B. ve Hisrich, R. D. (2003). Clarifying the Intrapreneurship Concept", Journal of Small Business and Enterprise Development, 10(1), 7-24.
- Antoncic, B. ve Hisrich, R. D. (2001). Intrapreneurship: Construct Refinement and Cross-Cultural Validation, Journal of Business Venturing, 16(2), 497-527.
- Antoncic, B. ve Hisrich, D. R. (2004). Corporate Entrepreneurship Contingencies and Organizational Wealth Creation, Journal of Management Development, 23(6), 518-550.
- Basım, H., Meydan, N., Harun, C. ve Şeşen, H. (2009). Bireyin Örgütsel Adalet Algısının İç Girişimcilik Davranışı ile İlişkisi: Kamuda Bir Araştırma, İşletme ve Finans Dergisi, 24(274), 1-19.
- Carrier, C. (1994). Intrapreneurship in Large Firms and Smes: A Comparative Study, International Small Business Journal, 12(3), 54-61.
- Chang, J. (2001). Intrapreneurship and Exopreneurship İn Manufacturing Firms: An Empirical Study Of Performance Implications, Journal of Enterprising Culture, 9(2), 153-171.
- Covin, G. J. ve Slevin P. D. (1989). Strategic Management of Small Firm in Hostile and Bening Environments, Strategic Management Journal, 10(1), 75- 87.
- Çetin, F. (2011). Örgüt İçi Girişimcilikte Öz Yeterlilik Algısı ve Kontrol Odağının Rolü. Business and Economics Research Journal, 2(3), 69-85.

- Dess, G. G., Lumpkin, G. T. (2005). The Role of Entrepreneurial Orientation in Stimulating Effective Corporate Entrepreneurship, *Academy of Management Executive*, 19(1), 147-156.
- Ferreira, J. (2001). Corporate Entrepreneurship: A Strategic and Structural Perspective, *New England Journal of Entrepreneurship*, 4(2), 59-71.
- Fiş, M. A. ve Wasti, S. A. (2009). Örgüt Kültürü ve Girişimcilik Yönelimi İlişkisi. *ODTÜ Gelişim Dergisi*, 35, 127-164.
- Gürbüz, S., Bekmezci, M ve Mert, İ. S. (2010). Örgütsel Faktörlerin İç Girişimciliğe Etkisi: İş Tatminini Aracı Değişken Mi?, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 127-135.
- Hitt, A. M., Ireland, R. D., Camp, S. M. ve Sexton, L. D. (2001). Guest Editors' Introduction to the Special Issue Strategic Entrepreneurship: Entrepreneurial Strategies for Wealth Creation *Strategic Management Journal*, 22, 479-491.
- Holt, D. T., Rutherford, M. W. ve Clohessy, G. R. (2007). Corporate Entrepreneurship: An Empirical Look At Individual Characteristics, Context, and Process *Entrepreneurship: An Agency Theory Perspective*, *Journal of Leadership ve Organizational Studies*, 13(4), 40-54.
- Johnson, D. (2001). What is Innovative and Entrepreneurship? Lessons for Larger Organizations. *Industrial and Commercial Training*, 33 (4), 135-140.
- Kemelgor, B. H. (2002). A Comparative Analysis of Corporate Entrepreneurial Orientation Between Selected Firms in The Netherlands and the Usa, *Entrepreneurship&Regional Development*, 14, 67- 87.
- Kuratko, D., Montagno, R.V. ve Hornsby, J. (1990). Developing an Intrapreneurial Assessment Instrument for an Effective Corporate Entrepreneurship, *Strategic Management Journal*, 11(5), 49-58.
- Kuratko, D. F., Ireland, D. R. ve Hornsby, J. S. (2004), Corporate Entrepreneurship Behaviour Among Managers: A Review of Theory, Research and Practice, *Advances in Entrepreneurship, Firm Emergence and Growth*, 7, 7-45.
- Lumpkin, G. T. ve Dess, G. G. (2001). Linking Two Dimensions of Entrepreneurial Orientation to Firm Performance: The Moderating Role of Environment and Industry Life Cycle, *Journal of Business Venturing*, 16(5), 429-451.
- Lumpkin, G. T. ve Dess, G.G. (1996). Clarifying the Entrepreneurial Orientation Construct and Linking it To Performance, *Academy of Management Review*, 21(2), 135-172.
- Naktiyok, A. ve Kök, S. B. (2006). Çevresel Faktörlerin İç Girişimcilik Üzerine Etkileri, *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(2), 77-96.
- Öğülmüş, S. (1991). İçerik Çözümlemesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 24(1), 213-228.
- Parker, C. S. (2011). Intrapreneurship or Entrepreneurship?, *Journal of Business Venturing*, 26, 19-34.
- Platzek, P. B., Winzker, D. ve Pretorius, L. (2011). Global Business Environment: Holistic Intrapreneurship, *Scms Journal of Indian Management*, January – March, 96-114.
- Schmelter, R., Mauer, R., Börsch, C. ve Brettel, M. (2010). Boosting Corporate Entrepreneurship Through Hrm Practices: Evidence From German Smes, *Human Resource Management*, 49(4), 715-741.
- Serikan, C. ve Arat, G. (2013). İşletmelerde Örgütsel Değişim ve İç Girişimcilik, İstanbul: Beta Basım A.Ş,
- Şimşek M. S., Akgemici T. ve Çelik A. (2001), Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım,
- Yılmaz, F. ve Pir, Ö. E. (2017). Esnafın Demografik Özelliklerinin Girişimcilik Yönelimleri Üzerindeki Etkisinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma, *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 12(1), 9-21.

- Zahra, S. A. ve Garvis, D. M. (2000). International Corporate Entrepreneurship and Firm Performance: The Moderating Effect of International Environmental Hostility, *Journal of Business Venturing*, 15(5), 469-492.
- Zahra, S. A., Filatotchey, I. ve Wright, M. (2008). How Do Threshold Firms Sustain Corporate Entrepreneurship? The Role of Boards and Absorptive Capacity, *Journal of Business Venturing*, 24(3), 248-260.